

Venäjänkielinen informaatiovaikuttaminen Saksassa

Nikolai Mitrohin

Pakolaiskriisi on paljastanut joitakin Venäjän informaatiovaikuttamisen tapoja ja verkostoja Euroopassa. Saksassa asuvat venäjänkieliset ovat yllättäen tulleet kaduille vastustamaan Angela Merkelin pakolaispolitiikkaa yhdessä äärioikeistolaisen Alternative für Deutschland (AfD) -puolueen kanssa. Protestin laukaisijana on ollut Venäjän television ykköskanavan (Per-vyi kanal) uutisointi. Onnistuneen mediavaikuttamisen taustalta löytyy monia huomaamatta jääneitä tekijöitä, kuten Saksan venäjänkielisten suku- ja sosiaalisen median verkostot, jotkut uuteen asuinmaahan muuttoa edeltäneet tapahtumat sekä Venäjältä tulleiden ristiriitainen suhde paikalliseen mediaan. Näin ylirajainen mediavaikuttaminen yhdistyy paikallisiin poliittisiin voimiin ja verkostoihin. Onkin syytä pohtia keinoja, joilla Euroopan venäjänkieliset saadaan paremmin mukaan asuinmaidensa edustus- ja mediajärjestelmiin.

Saksassa asuvien venäjänkielisen lukumäärää ei tiedetä tarkkaan. Erään arviointikriteerin, vuoden 2014 väestönlaskennan mukaan vähintään kolme miljoonaa ihmistä on muuttanut Saksaan entisen Neuvostoliiton alueelta ja joidenkin arvioiden mukaan venäjänkieliset ovat Saksan toiseksi suurin vähemmistökieliryhmä.

Saksan venäjänkielinen väestö voidaan jakaa eri ryhmiin. Näitä ovat pääosin 1990-luvulla Saksaan tullut venäjänkielinen juutalaisväestö sekä entisen Neuvostoliiton alueelta tulleet siirtotyöläiset, joista osa on EU:n kansalaisia, esimerkiksi Baltian maista muuttaneita sekä ukrainalaisia tai moldovalaisia, joilla on Romanian passi. Oman ryhmänsä muodostavat myös saksalaisten kanssa avioituneet venäläiset, tšetseenit, Saksasta poliittista turvapaikkaa hakeneet poliittisen opposition edustajat sekä venäläiset opiskelijat ja jatko-opiskelijat, joita on paljon saksalaisissa yliopistoissa. Suurimman ryhmän muodostavat kuitenkin Venäjällä syntyneet etniset saksalaiset, niin sanotut Venäjän saksalaiset, ja heidän perheenjäsenensä – yksi Neuvostoliiton etnisistä ryhmistä.

Neuvostoliitossa etniset saksalaiset olivat 1940-luvulta 1970-luvun alkupuolelle poliittisen syrjinnän kohteena. Heistä suurin osa oli maaseudun asukkaita tai ensimmäisen polven kaupunkilaisia. Tälle ryhmälle ominaisia piirteitä olivat uskonnollisuus ja korkea syntyvyys. Viranomaisten harjoittama syrjintä ja neuvostokansalaisten hyökkäykset fasisteina pidettyjä

etnisiä saksalaisia vastaan johtivat lopulta ryhmän sulkeutumiseen omiin perhepiireihinsä. Perheiden suuri koko johti saksalaiseksi suurperheeksi kutsutun ilmiön syntyemiseen. Saksalaiseen suurperheeseen kuuluivat lähisukulaiset ja samaa sukua olevat perheet. Saksalainen suurperhe oli laaja yhteisö, jossa saattoi olla useita satoja ihmisiä.

Venäjän saksalaisten paluumuuton seurauksena moniin Saksan suurkaupunkeihin on syntynyt niin sanottuja venäläiskortteleita. Maaseudulla venäjänkielisiä on vähemmän, mutta myös monissa pienissä kaupungeissa venäjänkielisen väestön osuus on suuri, mikä antaa yhteisölle sosiaalista ja poliittista vaikutusvaltaa.

Merkittävää on, että venäjänkielisellä väestöllä, suurperheillä, on kiinteät yhteydet koko Saksan alueella. Tiedonvälityksen näkökulmasta tämä mahdollistaa tiedonvaihdon ja koordinoinnin verkostossa, joka ei ole riippuvainen sellaisista viestintävälineistä kuin televisio ja sosiaalinen media.

Saksassa asuvasta ja sinne muuttaneesta muslimiväestöstä poiketen Saksan venäläisiä on pidetty 2000-luvulta alkaen esimerkkinä onnistuneesta integraatiosta. Tässä ryhmässä moni toisen tai jopa ensimmäisen sukupolven edustaja on assimiloitunut enemmistökulttuuriin. Maahanmuuton alkuvaiheen ongelmat, jotka liittyivät usein nuorten miesten ja teini-ikäisten korkeaan rikollisuuteen sekä saksan kielen taidon puutteeseen, ovat paljolti jääneet historiaan. Valtaosa on oppinut saksan kielen ja työllistynyt. Saksan venäläisten työttömyysaste ei ole kantaväestöä korkeampi. Poiketen muista maahanmuuttajaryhmistä alun perin Saksan venäläisten lapset suorittavat usein korkeakoulututkinnon, jopa kantaväestöä useammin.

Kantaväestöön verrattuna Saksan venäläiset saavat lapsia varhaisella iällä. Useilla 35–40-vuotiailla on jo teini-ikäisiä lapsia, jotka ovat toisen tai kolmannen sukupolven maahanmuuttajia eivätkä useinkaan enää puhu venäjää.

Lisa-tytön tarina

Onko venäjänkielisillä Putinin, *Russki mir* -ideologian (venäläinen maailma) ja Ukrainaan kohdistuneiden Venäjän toimien kannattajilla mitään osuutta Saksan venäjänkielisten mielenilmaisuihin? Käytännössä heidän toimintansa on vähäistä ja miltei näkymätöntä. Suuri osa Venäjän saksalaisista ja Saksan venäjänkielisistä ei kuulu mihinkään venäjänkieliseen poliittiseen tai yhteiskunnalliseen järjestöön.

Russki mir kuitenkin osoitti kykynsä saada joukot liikkeelle 24.1.2016, kun Venäjän television ykköskanava kertoi 13-vuotiaasta venäläissyntyisestä Lisa-tytöstä. Tarinan mukaan arabitaustaiset miehet olivat raiskanneet tytön Berliinissä. Saksan venäjänkieliset järjestivät iskulauseen ”Vastustamme väkivaltaa!” alla Angela Merkelin maahanmuuttopolitiikkaa vastustavia mielenosoituksia noin 50 kaupungissa.¹ Nämä mielenosoitukset kokosivat kaduille tuhansia ihmisiä. Osa mielenosoittajista puhui myös katupartioiden muodostamisesta. Saksan poliisi sai kuitenkin nopeasti selville, että Lisa oli valehdellut tapahtuneesta.² Tästä huolimatta Lisan tarina on kasvattanut Saksan äärioikeistolaisen AfD-puolueen kannatusta Saksan venäjänkielisten sekä erityisesti Venäjän saksalaisten keskuudessa. Syksyn 2016 osavaltiovaaleissa AfD keräsi kolmessa osavaltiossa merkittävän osan äänistä. Näin ollen siitä tuli ensimmäistä kertaa vakavasti otettava puolue osavaltio parlamenteissa.³

Edellä kerrottu herättää muun muassa seuraavia kysymyksiä: miten mielenosoitusten järjestäminen oli mahdollista toteuttaa niin lyhyessä ajassa, vaikka Saksan venäjänkieliset ovat perinteisesti olleet poliittisesti passiivisia? Mitkä olivat mielenosoitusten liikkeelle panevat voimat? Millainen ylipäättään on venäjänkielisten Putinin kannattajien johtamis-

järjestelmä Saksassa? Olisiko tällaisten tapausten toistuminen mahdollista? Entä pitäisikö ryhtyä toimenpiteisiin Venäjän nykyisen johdon vaikutuksen vähentämiseksi Saksassa? Jos kyllä, niin millaisiin?

Televisio ja Saksan venäjänkieliset

Yleisenä selityksenä mielenosoituksille pidetään Venäjän television levittämää propagandaa. Tiedetään, että osa ainakin Saksan ensimmäisen ja toisen sukupolven venäjänkielisistä katsoo Venäjän televisiota. Miksi Saksan venäjänkieliset, 20–25 vuotta Saksassa asuneet ja saksaa hyvin puhuvat ja saksalaiseen yhteiskuntaan lähes täysin integroituneet haluavat katsoa propagandaa levittävää Venäjän televisiota Saksan television sijaan?

Ilmiötä voidaan tarkastella ainakin kahdesta eli moraalis-eettisestä ja käytännöllisestä näkökulmasta. Jotkut venäjänkieliset voivat pitää venäläistä tiedonvälitystä parempana ja saksankielisiä tiedotusvälineitä epäluotettavina. Jos vertaillaan Venäjän ja Saksan television lähettämiä ohjelmia, voi huomata, että jälkimmäinen ei ole yhtä tehokas eikä sen käsittelemien aiheiden kirjo ole yhtä laaja.

Nykyjournalismi, jonka väitetään olevan neljäs valtiomahti, on ristiriitaisessa tilanteessa. Yhtäältä se pyrkii löytämään ja käsittelemään yhteiskunnallisia aiheita, eli vastaamaan koko yhteiskunnan tarpeisiin. Toisaalta nykyjournalismi pyrkii edistämään edistyksellisiä arvoja eli sivistämään suuria ihmisjoukkoja.

Saksassa tämä näkyy erityisen selvästi historiallisista syistä. Saksan televisio on syvästi ideologinen, minkä Neuvostoliitossa syntyneet ihmiset huomaavat hyvin. Saksan television tärkein ideologinen sanoma on yhä se, että saksalaiset kansakuntana ovat vastuussa toisen maailmansodan syttymisestä. Saksalaiset, mukaan lukien Venäjän saksalaiset, juutalaiset sekä siirtolaiset, joilla on slaavilaiset tai balttilaiset sukujuuret, eivät kuitenkaan pidä itseään syyllisinä vaan uhreina.

Joidenkin venäjänkieliseen vähemmistöön kuuluvien ennakkoluuloinen asenne Saksan virallisia tiedotusvälineitä kohtaan johtaa myös siihen, että heidän mielestään uutisoinnissa jätetään aika ajoin kertomatta jotakin tärkeää. Hyvänä esimerkkinä voidaan pitää Kölnin tapahtumia uudenvuodenyönä 2016, jolloin pakolaisista muodostuneet järjestäytyneet rikollisryhmät hyökkäsivät juhlivien naisten kimppuun. Poliisi ei pystynyt kontrolloimaan tilannetta eivätkä media ja poliisi eri syistä johtuen pystyneet valottamaan tapahtumia kansalaisille yli viikkoon tapahtumien jälkeen.

Saksan valtion levittämä propaganda ei kuitenkaan ole verrattavissa Venäjän levittämään propagandaan. Saksan poliittiseen järjestelmään tyytymättömät, niin oikeistoon kuin vasemmistoon kuuluvat, sekä Putinin ja Putinin Venäjän kannattajat ovat sitä mieltä, että heillä on oikeus paljastaa valehtelevat tiedotusvälineet, viranomaiset ja ylikansalliset yritykset, jotka heidän mukaansa sanelevat, mitä kansalle kerrotaan.

On silti tärkeä huomata, että joidenkin Saksan venäjänkielisten on helpompi omaksua tietoa venäjäksi, vaikka he osaisivatkin hyvin saksaa. Pitkän työpäivän jälkeen suuri osa laittaa päälle venäläisen kanavan tai viettää aikaa venäjänkielisillä verkkosivustoilla, joihin palaan vielä myöhemmin.

SaksanTV-kanavat ottavat pääsääntöisesti huomioon maan kielivähemmistöjä, ennen kaikkea turkinkielisiä, mutta ne sivuuttavat maan venäjänkielisen väestön lähes kokonaan. Myöskään Saksan TV-juontajien tai sarjojen sankareiden joukosta ei löydy venäjänkielisiä. Venäjänkieliset ovat myös hyvin harvoin keskusteluohjelmien vieraina, toisin kuin turkki-

laiset ja muslimitaustaiset henkilöt. Saksan venäjänkielisten ongelmista tai saavutuksista ei tehdä reportaaseja.

Epäluulo tiedotusvälineitä kohtaan ja halu uppoutua venäjänkieliseen ympäristöön ovat kaksi tärkeintä syytä tyytymättömien ryhmän muodostumiseen Saksan venäjänkielisten keskuudessa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita että tällainen joukko ihmisiä olisi helppo mobilisoida.

Venäjänkieliset sosiaaliset verkostot: manipulointia ja organisointia

Saksassa on kaksi suurta Venäjän-mielistä yhteisöä: 1) Venäjän ulkoministeriön ja suurlähetystön tukemat organisaatiot, erityisesti ulkomailla asuvien ”venäläisten maanmiesten maailmankongressin” paikallisosastot (*Vsemirnyi kongress rossijskih sootetšestvennikov*), niihin kytkeytyvät Venäjän kulttuurijärjestöt sekä eräät ortodoksisen kirkon seurakunnat; sekä 2) erilaisten ruohonjuuritason toimijoiden ryhmä, jotka eivät kuulu mihinkään järjestöihin tai kuuluvat marginaalisiin järjestöihin. Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat pitävät arvossa statustaan ja juridista asemaansa, ja saavat usein rahoitusta Saksan paikallisilta viranomaisilta. Osa näiden organisaatioiden toimijoista vastustaa Putinia, mutta yrittää olla avoimesti sekaantumatta politiikkaan.

Krimin tapahtumien jälkeen erityisesti toisen ryhmän toimijoiden aktivointi on onnistunut paremmin kuin ennen. Keskeinen rooli heidän aktivoinnissaan kuuluu sosiaalisen median sivustoille, joiden avulla levitetään propagandaa ja kehoitetaan järjestämään tapahtumia. Tässä mielessä näitä verkkosivustoja voi verrata sadan vuoden takaiseen Neuvostoliiton johtavaan *Pravda*-sanomalehteen.

Ruohonjuuritason toimijoiden aktivointi perustuu siihen, että venäjänkielisen sisällön käyttäjät käyvät venäjänkielisillä nettisivustoilla ja käyttävät usein venäjänkielisiä sosiaalisia verkostoja, lähinnä Odnoklassniki-luokkakaverisivustoa ja Venäjän Facebookiksi luonnehdittua Vkontaktea.⁴ Omalla politiikallaan ne pyrkivät muodostamaan käyttäjäpiirin, joka tutustuisi asioihin vain venäjänkielisessä kontekstissa. Molemmille sosiaalisille verkostoille on tunnusomaista aktiivinen sisällön jakaminen, joka on luotu juuri tämän sosiaalisen verkoston käyttäjiä varten. Yleensä jaetaan niin sanottuja demotivaattoreita eli kuvia tai valokuvia, joissa on lyhyt teksti, tai anonyymeja pohdintoja sekä lyhyitä vitsejä.

Suuressa osassa demotivaattoreita on joko suora tai piilotettu ideologinen viesti, joilla pyritään edistämään venäläistä patriotismia Saksan venäläisten keskuudessa. Niiden aiheina ovat muun muassa venäläinen keittiö ja juomat, Neuvostoliiton kaipuu, venäläisen ihmisen ainutlaatuisuus, Venäjän historian suuruus ja Venäjän voiton merkitys toisessa maailmansodassa, isänmaallisuus, Venäjän armeijan, venäläisten ja Putinin mahti, lännen idioottimaisuus ja rumuus. Aiheena on myös lännen arvojen vastaisuus, mikä näkyy Venäjällä avoimena rasismina, antisemitisminä ja homofobiana. Kyseiset demotivaattorit muodostavat kuvitelman venäläisestä identiteetistä, eli niin sanotun ”meikäläisten, maanmiesten identiteetin”, jota vastaan hyökkäävät viesteissä kuvatut idiootit Ukrainasta ja homojen ystävät Euroopasta ja Yhdysvalloista.⁵

Tuhansia tällaisia demotivaattoreita teetetään ammattimaisissa trollitehtaissa. Hyvä esimerkki tästä on Venäjän puolustusministerin Sergei Šoigun esiintyminen 22.2.2017 lehdistötilaisuudessa, jossa hän mainitsi ”informaatio­sotaa käyvien joukkojen” tärkeyden. Hänen mukaansa kyseiset sotajoukot ovat olleet selvästi vastapropagandaa tehokkaampia. Muutamaa tuntia myöhemmin duuman edustajat selittivät, että puolustusministeri tarkoitti vain Venäjän tietojärjestelmien suojaamista ulkopuolelta tulevilta hyökkäyksiltä, mutta puhe kuitenkin

kuulosti Venäjän ulkopuolelle suuntautuvan ideologisen sodankäynnin myöntämiseltä.

Demotivaattoreiden tekijät eivät jätä internetin käyttäjiä yksin, vaan yrittävät ryhmäyttää heitä. Yhtenä keinona käytetään yhteydenpitoa, johon kuuluu pakottamista pelin keinoin. Esimerkiksi Odnoklassniki-luokkakaverisivustolla demotivaattorin alta löytyy Super-nappi, joka vastaa Facebookin tykkää-nappia. Tämä on tehokas informaatiovirtojen manipuloinnin väline, sillä reaktiot lisäävät viestin näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa.

Odnoklassniki-sivustolta löytyy satoja ryhmiä, jotka on tarkoitettu entisille sotilaille, armeijakavereille tai saman maanpuolustusopiston käyneille luokkatovereille. Ryhmien avulla on mahdollista etsiä ympäri maailmaa asuvia työtovereita ja saada henkilökohtainen yhteys potentiaalisesti jokaiseen ulkovenäläiseen heidän Venäjällä asuvien ja isänmaallisia näkemyksiä kannattavien sukulaisten kautta. Sekä Odnoklassniki- että Vkontakte-sivustolta löytyy satoja Saksan venäjänkielisille suunnattuja ryhmiä niin ideologisten mieltymysten kuin asuinpaikan mukaan. On mahdollista, että osa ryhmistä on kaukana Saksan rajojen ulkopuolella oleskelevien henkilöiden luomia ja ylläpitämiä.

”Nouse sohvalta ja hanki elämä!”

Sosiaalisen verkostoitumisen kontekstissa myös poliittiset mikror ryhmät tai venäläisten organisaatioiden osastot astuvat areenalle ja yrittävät toteuttaa kansallismielistä politiikkaa konkreettisina tekoina. Organisaatioista merkittävimpiä ovat muun muassa Kansallinen vapautusliike (*NOD-Germanija*), Yhteispuolue (Yhtenäisyys-puolue) sekä Yön sudet -moottoriryöryjä.

Kansallismieliset aktivistit luovat ja tukevat erilaisia ryhmiä usein nimettömästi. Tämä on halpa ja tehokas tapa tehdä politiikkaa. Luultavasti ensimmäinen merkittävä osoitus tositoimiin ryhtymisestä oli Auta Donbassia -kampanja. Siinä kerättiin vaatteita, elintarvikkeita ja rahaa Ukrainan itäisellä, Venäjän-mielisten kapinallisten valvomalla alueella asuville. On todennäköistä, että tämän verkon kautta on lähtenyt myös vapaaehtoisia sotimaan Saksasta Itä-Ukrainaan. Saksalaisten toimittajien kansallisilta turvallisuusjoukoilta saamien tietojen mukaan Donbassiin oli vuoden 2015 alkuun mennessä lähtenyt sotimaan noin sata Saksan asukasta, joista osa oli menettänyt henkensä taisteluissa.

Tällaisen poliittisiin ryhmiin sitoutuneen humanitaarisen toiminnan puitteissa tapahtuu myös ryhmän jäsenten politisoituminen. Keinoina käytetään esimerkiksi iskulausetta ”Rauhaa Venäjälle ja Saksalle!” Iskulause toimii vastakohtana Yhdysvaltojen ja Naton aggressiivisiksi katsotuille pyrkimyksille. Ryhmissä myös kehoitetaan aktiivisesti osallistumaan erilaisiin kansallismielisiin mielenosoituksiin. Niissä lähdetään Yleensä väitteestä, että jokainen on välittömässä vaarassa.

Myös Angela Merkelin niin kutsuttu avoimien ovien politiikka on saanut Saksan venäjänkielisiä liikkeelle. Joidenkin venäjänkielisten rasistinen asenne on kulkenut mukana muuttokuormassa. Saksassa venäläisvähemmistöön kuuluvat joutuvat toisinaan kilpailemaan muiden maahanmuuttajien kanssa, mikä ei lievennä heidän rasistisia asenteitaan. Päinvastoin, muun muassa Kölnin tapaus on vahvistanut ja lisännyt pelkoja välittömäksi koetusta vaarasta.

Myös Saksan oikeistoradikaalit ja uusnatsit ovat käyttäneet hyväkseen Kremlin lietsomaa propagandaa. He ovat huomanneet, että Venäjän saksalaiset ovat potentiaalista kannattajakuntaa, ja ovat näin alkaneet jo 2000-luvulta lähtien värvätä aktiivisesti Saksan venäläisvähemmistöä omiin riveihinsä. Vuosina 2014–2015 pieni, mutta järjestäytynyt joukko venäjänkielisiä ”soluttautui” omia tavoitteitaan ajaen silloiseen liberaalioikeistolaiseen ja kasvavaan AfD-

puolueeseen. Syksyllä 2015 venäläisten sosiaalisten verkostojen Saksan venäjänkielisten ryhmät olivat täynnä AfD:n mainontaa ja muuta Merkelin vastaista aineistoa.

2010-luvun alusta Saksan oikeistoradikaalit ovat tehneet aktiivisesti yhteistyötä Kremlin kanssa. Lisa-tytön tarina oli tämän yhteistyön huipentuma. 13-vuotias Venäjän saksalainen Lisa oli valehdellut vanhemmilleen, että hänet oli raiskattu salatakseen sen, että oli yöpynyt aikuisen poikaystävänsä luona. Tiedon väitetystä raiskauksesta saivat tytön sukulaisten kautta niin paikalliset uusnatsit kuin vasemmistoon kuuluva venäjänkielinen asianajaja, joka tekee yhteistyötä Venäjän TV-kanavien kanssa. Toimittaja Boris Reitschusterin mukaan Lisan äiti oli aikaisemmin ollut maahanmuuttovastaisen Pegida-kansalaisliikkeen aktiivinen kannattaja. Lisa asui vanhempiensa kanssa Marzahnissa, Berliinin venäläistyneimmässä ja äärioikeistolaisessa kaupunginosassa. Mielenosoituksen järjestäminen oli helppoa. Venäjän televisio uutisoi tästä mielenosoituksesta, mikä sai venäjänkieliset ympäri Saksaa osallistumaan mukaan toimintaan.

Saksan poliisiin mukaan kymmenissä kaupungeissa järjestettiin mielenosoituksia, joiden iskulauseet ja tunnukset olivat keskenään samankaltaisia ja joiden tarkoituksena oli ”valehtelevan lehdistön paljastaminen”. On selvää, että mielenosoitusten järjestäminen vaatii yhteistoimintaa. Vaikka suuri osa mielenosoitusten puhujista ja mielenosoituksiin osallistuneista oli venäjänkielisiä, muutamissa mielenosoituksissa puhujina toimivat myös syntyperäiset äärioikeistolaiset saksalaiset, jotka olivat helposti tunnistettavissa ulkonäön, puhutavan ja iskulauseiden perusteella. Näin onkin syytä epäillä, että mielenosoitusten järjestelyt onnistuivat joko uusnatsien verkoston välityksellä tai AfD:n sekä osittain Einheitsin tuella.

Mielenosoitusten organisoitavan lisäksi kampanjan mielenkiintoinen piirre oli uudenlainen tapa levittää tietoa. Julkista tietoa siitä, että tällainen tapahtuma on suunnitteilla, ei ollut missään, mutta silti ihmiset kokoontuivat osoittamaan mieltään. Olenkin joutunut tekemään paljon salapoliisityötä ymmärtääkseni, miten mielenosoitukset oli järjestetty.

Sosiaalisissa verkostoissa levitetty, kielivirheitä sisältävä kutsu mielenosoituksiin oli venäjänkielinen. Siinä luki:

HUOMIO! TÄMÄ ON SOTA!

Berliinissä on raiskattu 13-vuotias tyttö. Lahjotut viranomaiset ja niille uskollinen poliisi yrittävät kaiken keinoin pimentää tietoja. Media on ollut jo viikon hiljaa.

SUNNUNTAINA 24.1.2016 KLO 14.00–16.00 MENNÄÄN ME KOKO VENÄJÄNKIELINEN VÄESTÖ SAKSAN KAIKKIEN KAUPUNGIEN PÄÄTOREILLE TAI KAUPUNGINTALOILLE, KAIKKI YHDESSÄ NIIN LAPSET KUIN AIKUISET SAMAAAN AIKAAN.

NIILLE, JOTKA JÄTTÄVÄT TULEMATTI, JÄÄ TÄMÄ RAISKAUS OMALLE-TUNNOLLEEN. TÄMÄ ON ENSIMMÄINEN RAUHANOMAINEN VAROITUS VIRANOMAISILLE.

Olemme perikadon partaalla, jos emme liittoudu emmekä puolusta Saksaa. Meidät tapetaan kuin rotat. Jakakaa ja merkitkää, että muutkin voivat jakaa, jotta kaikki saavat tietää viikon aikana.

Saadakseni tämän tekstin jouduin käyttämään hyväkseni omia sosiaalisia suhteitani. Tekstin jakaminen on tapahtunut henkilökohtaisten kutsujen kautta sosiaalisissa medioissa, kuten Odnoklassnikissa, jonkin verran Facebookissa, Vkontakten suljetuissa ryhmissä ja myös WhatsAppissa. Tekstiä ei ollut edes Saksan venäjänkielisten suosimissa sosiaalisten

verkostojen avoimissa ryhmissä eikä sitä lähetetty niille Saksan venäjänkielisille, jotka vastustavat Putinin politiikkaa ja ovat tyytyväisiä Saksan viranomaisten toimintaan. Kutsu mielenosoituksiin lähetettiin henkilökohtaisesti suoraan vastaanottajille tai jakamalla niille sukulaisille, ystäville, tutuille ja kollegoille, joilla tiedettiin olevan samankaltaiset poliittiset näkemykset.

Tulevaisuuden näkymät

Valheen paljastaminen Lisan raiskauksesta on jonkin verran rauhoittanut tunnekuohua voimakkaasti reagoineiden Saksan venäjänkielisten keskuudessa, mutta ei kuitenkaan ole merkittävästi muuttanut heidän poliittisia näkemyksiään.

On myös huomattu, että Putin yrittää käyttää Saksan venäjänkielisiä viidentenä kolonnana kostaakseen Merkelille hänen tiukan kantansa Ukrainan kriisissä. Putinin on arveltu tavoittelevan Merkelin kannatuksen laskua ja tämän eroamista virasta. Näin Putinin strategisena tavoitteena olisi Saksan välien heikentäminen Naton ja Yhdysvaltojen suuntaan saksalaisen etnisen nationalismin ja rasismien keinoin.

Kreml kuitenkin pyrkii salaamaan kyseisen toiminnan. Siinä, missä paikalliset aktivistit eivät aina ajattele paljastumista, Moskova huolehtii entiseen tapaan, että toiminta pysyy salassa. Syksyllä 2016 Helsingissä pidetyn konferenssin jälkeen, kun kerroin Odnoklassnikissa olevista Putinin kannattajien ylläpitämistä suljetuista ryhmistä Saksan eri kaupungeissa, kyseinen sosiaalinen media yllättäen ilmoitti salaisten ryhmien luomisen mahdollisuudesta, jolloin tietoihin estetään pääsy ulkopuolisilta henkilöiltä. Hieman myöhemmin Vkontakte, joka aiemmin antoi runsaasti mahdollisuuksia ulkopuolisten henkilöiden kopioida aktivistien ryhmässä jakamia kuvia, ilmoitti, että Yleisön pyynnöstä jatkossa mitkään kuvat eivät enää ole julkisia.

Mitä tehdä?

Lisa-tytön tapaukseen liittyvät mielenosoitukset paljastivat sen ongelman, että osa Saksan venäjänkielisistä on integroitunut saksalaiseen yhteiskuntaan, mutta ei jaa sen enemmistön arvoja.

Tähän ongelmaan voisi vaikuttaa esimerkiksi Saksan venäjänkielinen televisio, vaikkapa yhteistyössä Yleiseurooppalaisen venäjänkielisen televisioverkoston kanssa, sekä jakamalla riittävän määrän tietoa venäjänkielisessä internetissä. Eurooppa-myönteinen venäjänkielinen verkkomedia on kuolemaisillaan ja tarvitsee tukea. Esimerkiksi mediayhtiöt Radio Svoboda ja Golos Ameriki ovatkin saaneet tukea ensimmäisen kokonaan venäjänkielisen vuonna 2017 toimintansa aloittaneen Nastojaštšeje vremja -televisiokanavan (currenttime.tv) perustamisessa.

Toisena vakavana ongelmana voidaan pitää Saksan venäjänkielisten heikkoa poliittista edustusta. Heidän yhteisöstään ei nouse yhtään kansallisen ja paikallisen tason moraalista esikuvaa, vaikka vaihtoehtoja olisi. Lisäksi vaikka Saksan alue- ja paikallishallinnoissa työskentelee saksalaisista yliopistoista valmistuneita venäjänkielisiä, puuttuu heiltä kuitenkin poliittista motivaatiota ja kunnianhimoa tavoitella näkyvää asemaa politiikassa.

Suuret puolueet voisivat huolehtia siitä, että Saksan alueellisissa ja paikallisissa parlamenteissa, varsinkin niissä kaupungeissa ja alueilla joissa venäjänkielisten osuus väestöstä on huomattava, olisi vähintään yksi venäjänkielinen ehdokas kustakin puolueesta. Nyt koko parlamentissa on vain yksi venäjänkielinen kansanedustaja. Puolueet voisivat näin turvata

venäjänkielisen vähemmistön näkyvyyden paikallisissa tiedotusvälineissä, ja täten turvata heidän edustuksensa yhteiskunnallisessa ja poliittisessa toiminnassa.

Venäjältä kääntänyt Margarita Gavrilova

Viitteet

- 1 Netistä löytyy videoita seuraavista kaupungeista: Aalen, Amberg, Ansbach, Berliini, Billfeld, Bremen, Bremerhaven, Bonn, Wetzlar, Hampuri, Gifhorn, Gummersbach, Gütersloh, Göppingen, Dingolfing, Ellwangen, Ibbenbüren, Ingolstadt, Iserlohn, Kaiserlautern, Kassel, Kempten, Kirn, Lahr, Loerrach, Lyaymen, Minden, Münsingen, Osnabrück, Offenburg, Paderborn, Rastatt, Regensburg, Recklinghausen, Pforzheim, Schweinfurt, Harsewinkel, Villingen-Schwenningen, Ulm. Kuva-aineisto: Salzgitter. Muut lähteet: Cloppenburg, Luneburg, Tübingen.
- 2 Syyte Lisan tällä hetkellä 23-vuotiasta miesystävää kohtaan nostettiin vasta vuoden 2017 helmikuun lopussa.
- 3 Rheinlain-Pfalzissa se keräsi 12,6 %, Baden-Württembergissa 15,1% ja Sachsen-Anhaltissa 24,2% äänistä.
- 4 Facebookissa on ollut pitkään satiirinen venäläis-saksalainen ryhmä *der Russen Treff*, jossa on myös kehoitettu ihmisiä mielenosoituksiin.
- 5 Ks. esim. *Odnoklassnikin* ryhmä Venäläinen Saksa.